

Motion till riksdagen 2021/22:3429

av **Jessica Rosencrantz m.fl. (M)**

Jakt och viltvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att se över den svenska jaktlagstiftningen i syfte att lägga fram en ny jaktlag med tydlig systematik och moderna bestämmelser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet ska återfå ansvaret för det allmänna uppdraget och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medlen ur Viltvårdsfonden endast ska användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den svenska jakten samt den svenska löshundsjakten och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning till jägarna vid trafikeftersök och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av verksamhet i Nationella Viltolycksrådet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda användningen av blyammunition i våtmarker och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör nyttja möjligheten att använda en egen definition av våtmark och att denna ska utformas så att inga ytterligare arealer klassas som våtmark och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jakttiden på kråka, kaja och skata inte ska förkortas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över organisationers minsta storlek för att ha talerätt i frågor om skydds- och licensjakt och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av reglerna avseende ersättning vid skydds jakt utan att decentraliseringen av viltförvaltningen påverkas negativt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att agera förebyggande för att minska antalet rovdjursangrepp och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för staten att ta det fulla ekonomiska ansvaret vid skydds jakt på rovdjur och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att vargstammen minskas till riksdagens nedre mål, dvs. att vargens referensvärde för populationens storlek ska vara 170 individer under en tid, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa förvaltningen av varg på lokal nivå genom regionala förvaltningsplaner och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU ska verka för att bilagorna i art- och habitatdirektivet uppdateras så att vargens skyddsstatus ändras och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ökad flexibilitet i genomförandet av art- och habitatdirektivet med hänsyn till specifika nationella omständigheter och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU ska verka för att art- och habitat- och fågeldirektiven revideras i syfte att göra dem mer ändamålsenliga och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra viltförvaltningsdelegationernas mandat, beslutanderätt, befogenheter och sammansättning och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla skydds jakt på icke jaktbara arter som trana och svan och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska bli enklare att beviljas skydds jakt på rovdjur samt att det ska kunna beviljas snabbt och effektivt när tamdjur hotas och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för hot och våld riktat mot eftersöksjägare och jägare som bedriver skydds jakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skälig ersättning för tamdjursägare vid rovdjursangrepp och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna i uppdrag att bedriva tillsyn för att genom befintlig lagstiftning adressera de avarter av utfodring av vilt som förekommer och som omfattas av den befintliga lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklingar för försäljning av viltkött och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare ska kunna sälja vildsvinskött direkt till konsumenten, utan begränsningar i fråga om antalet djur som får säljas, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag ligger en stor del av myndighetsansvaret för jakt- och viltförvaltningsfrågor hos Naturvårdsverket, inklusive rovdjursfrågor. Även Jordbruksverket och Skogsstyrelsen har ansvar för delar av jakt- och viltförvaltningen. Detta delade ansvar har medfört att jakt- och viltförvaltningen inte alltid har varit fullt så sammanhållen och effektiv som den borde vara, vilket har lett till missnöje. Bland annat därför tillsatte alliansregeringen Jaktlagsutredningen, vilken hade som deluppdrag att se över myndighetsstrukturen för jakt och viltvård samt att återkomma med förslag till moderniseringar av förvaltningen. Jaktlagsutredningen avslutades i förtid av den nuvarande regeringen, vilket vi är kritiska till. Efter ett utskottsinitiativ (2014/15:MJU9, punkt 1) beslutade riksdagen att regeringen ska slutföra vissa av delutredningarna från Jaktlagsutredningen.

Jaktlagsutredningen föreslog att en ny myndighet, med helhetsansvar för viltförvaltning och jaktfrågor, ska inrättas. Med en ny viltmyndighet skulle det bli enklare att få en god överblick och en balans mellan olika intressen. Under riksmötet 2014/15 tog miljö- och jordbruksutskottet ett utskottsinitiativ (2014/15:MJU9, punkt 2), som fick stöd av en majoritet i riksdagen, om att regeringen snarast ska inrätta en ny myndighet med ansvar för viltförvaltning och jaktfrågor. Regeringen har dessvärre varit senfärdig i att bemöta båda dessa tillkännagivanden. Enligt skrivelse 75 (2016/17:75) bereds frågorna fortfarande. Vi är mycket kritiska till att regeringen drar ut på tiden och inte återkommer till riksdagen med förslag i enlighet med tillkännagivandena.

Den svenska jaktlagen fyller nu snart 35 år. Några nya initiativ för att modernisera lagstiftningen har inte vidtagits av nuvarande regering. Moderaterna vill därför på nytt att en statlig utredning tillsätts som får i uppdrag att se över den svenska jaktlagstiftningen i syfte att lägga fram en ny jaktlag med tydlig systematik och moderna bestämmelser. Syftet med lagstiftningen ska vara att åstadkomma en hållbar jakt och viltvård med en bred folklig förankring inte minst utanför storstadsområdena.

Den här motionen behandlar jakt och viltvård. För fler förslag som behandlar vapenfrågor hänvisar vi till Moderaternas kommittémotion om vapenfrågor i justitieutskottet. För frågor som rör förvaltningen av skarv och säl hänvisar vi till kommittémotionen om hållbar fiskeripolitik.

Det allmänna uppdraget

Svenska Jägareförbundets arbete enligt det allmänna uppdraget har fungerat väl och utförs på ett både effektivt och ansvarsfullt sätt. Det allmänna uppdraget är ett bra exempel på ett gott samarbete mellan det civila samhället och myndigheter. Genom det allmänna uppdraget får staten tillgång till det nätverk Svenska Jägareförbundet har och når därmed ut till en stor del jägare på ett kostnadseffektivt sätt.

Regeringen har dock valt att genomföra förändringar av det allmänna uppdraget, vilka bland annat innebär att viktiga delar som till exempel klövviltförvaltningen ska handlas upp. Moderaterna ställer sig frågande till vilket problem som regeringen anser att de löser med förändringen.

Moderaterna anser att Svenska Jägareförbundet ska återfå ansvaret för det allmänna uppdraget, och att det allmänna uppdraget bör ges i fleråriga perioder.

Medlen i Viltvårdsfonden kommer från jägarnas betalning för jaktkortet. Medlen bör därmed endast användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser, och inte tilldelas organisationer som motarbetar svensk jakt.

Värna den svenska jakten

Jägarnas insatser är av yttersta vikt för den svenska viltvården. Tack vare jägarnas frivilliga insatser har vi livskraftiga viltstammar i landet. Jägarna bidrar med allt från att inventera vilt till att stödutfodra viltet vintertid. En annan viktig insats är att jägarna genom jakt hindrar invasiva viltarters framfart, liksom flera farliga parasiter som kommer med främmande vilt.

Moderaterna vill understryka vikten av att värna jägarnas intressen, både på nationell nivå och på EU-nivå. Bland annat kan det senaste årets tänkta förändringar av EU:s vapendirektiv nämnas. I samband med hanteringen av frågan var regeringens och dess representanters arbete för att värna de svenska jägarna omgivet av otydligheter. Först efter påtryckningar från riksdagen började regeringen tydligare verka för att de föreslagna förändringarna inte skulle påverka jägarna. I den fortsatta hanteringen av vapenfrågan måste regeringen värna de svenska jägarna. Även den svenska löshundsjakten måste värnas. Jakten med lös hund har gamla anor i Sverige. Det finns dock en oro för att löshundsjakten i framtiden inte kommer att vara lika självklar.

Viltolyckorna i Sverige ökar. Viltolyckor hanteras genom samarbete i Nationella Viltolycksrådet, med representanter för polisen och jägarna. I detta samarbete finns det en del strukturella problem både vad gäller utrustning och i kommunikationen mellan polisen och jägarna, vilket försvårar eftersöksarbetet. För att förbättra detta vill Moderaterna ha en översyn av verksamhet i Nationella Viltolycksrådet. Tack vare jägarnas insatser vid trafik eftersök förkortas många djurs lidande. Det här är en samhällsuppgift som jägarna skött på ett bra sätt under lång tid. Jägarna ställer upp dygnet runt årets alla dagar. Vi anser att de ersättningar som kommer jägarna tillgodo för detta är för låga och bör höjas.

När domen föll i Girjasmålet skapade det en konflikt om vad som gäller på statens mark i fjällen. Målet gjorde tydligt att det är Girjas sameby som har de fulla rättigheterna vad gäller jakt och fiske samt rätten att upplåta dem. Detta riskerar att få till följd att jägare och fiskare nu får begränsad tillgång till statens mark. Moderaterna menar att det är otillfredsställande om Ortsbefolkningen hindras från att göra det som de många gånger gjort lika länge som samebyarna. Med domen har det även uppstått ett antal andra frågor om hur samebyns rätt att upplåta jakt och fiske förhåller sig till vissa offentlighetsrättsliga uppgifter. Det rör sig t.ex. om statens ansvar för viltförvaltning, regleringen av terrängkörning (främst skoterförbudsområden kopplat till möjligheten att fiska på vårvintern) samt tillsynen över jakten och fisket. Moderaterna välkomnar därmed att regeringen tillsatt en parlamentariskt sammansatt kommitté som ska ta fram förslag bland annat med anledning av domen i Girjasmålet. För Moderaterna är det viktigt att de förslag som utarbetas syftar till att bevara möjligheterna till jakt i fjällvärlden.

Blyförbud

EU-kommissionen har presenterat ett förslag om att fasa ut användningen av blyammunition i våtmarker. Förslaget innehåller flera grava brister och måste stoppas. Det är allvarligt sett till vilka förödande konsekvenser förslaget kan få om det skulle bli verklighet. Dels hotas rättssäkerheten för svenska jägare. Jägare som enbart befinner sig vid en våtmark med blyhagelpatroner i fickorna riskerar att anses skyldiga till brott. Detta då förslaget som ligger på bordet innebär att den som inte uttryckligen kan bevisa att ammunitionen ska användas till annan jakt än i våtmark anses skyldig. Dessutom skulle förslaget innebära att nästan hela Sverige klassas som våtmark. Detta till följd av en alldeles för strikt benämning av vad en våtmark är. Även tillfälliga ”våtmarker” som kan uppstå vid regn eller snösmältning inkluderas. Regelverket skulle därför bli mycket svårt att följa. Moderaterna anser att Sverige bör nyttja den möjlighet som finns att använda en egen definition av våtmark. Denna ska utformas så att inga ytterligare arealer klassas som våtmark.

Vidare bör beslut om svensk jakt fattas i Sverige. Frågan om blyammunition vid jakt är inte något som ska regleras på EU-nivå. I Sverige har vi redan ett tydligt naturskydd och strikta restriktioner för bly i våtmarker, som Moderaterna står bakom.

Sveriges jägare behöver goda och långsiktiga förutsättningar för att bedriva jakt och därmed även vårda naturen och värna den biologiska mångfalden. Moderaterna anser därför att detta förslag måste stoppas.

En hållbar rovdjurspolitik

Tack vare en framgångsrik rovdjurspolitik har våra fem stora rovdjur – björn, varg, lodjur, järv och kungsörn – idag gynnsam bevarandestatus i Sverige. Med fler rovdjur, som etablerar sig i fler områden ökar samtidigt konflikterna med människan. Alliansregeringen tog därför, med stöd ur omfattande forskning, fram en ny och hållbar rovdjurspolitik. Rovdjurspolitikens målsättning är att de svenska rovdjuret ska kunna uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Den av riksdagen antagna rovdjurspolitiken omfattar bland annat att beslut om licensjakt och skyddsjakt delegeras från Naturvårdsverket till länsstyrelserna. Detta är särskilt viktigt i områden med stora rovdjurspopulationer, där tamboskap ofta angrips av exempelvis varg. Rovdjurspopulationerna förändras också över tid – ett tydligt exempel är de rapporter om observationer av guldschakal som kommit under 2021 – och därför måste beslut om jakt också ta hänsyn till detta.

En starkare lokal förankring av beslut om licensjakt och skyddsjakt medför bättre förutsättningar för att uppnå balans mellan upprätthållande av gynnsam bevarandestatus och hänsyn till dem som bor och verkar på landsbygden. Vi anser att den beslutade rovdjurspolitiken fortsatt ska ligga fast, vilket också riksdagen har tillkännagivit till regeringen. Det är helt avgörande för vargförvaltningens legitimitet att riksdagens beslut om vargstammens storlek efterlevs i praktiken.

En starkare lokal förankring, och hänsyn till de som bor och verkar på landsbygden, vid beslut om licensjakt och skyddsjakt medför bättre förutsättningar för att uppnå balans mellan upprätthållande av minsta livskraftiga population (MVP) och gynnsam bevarandestatus (GYBS) för vargen. För att försäkra sig om en minsta livskraftig

vargpopulation behövs ett högre värde för gynnsam bevarandestatus, i enlighet med EU:s art- och habitatdirektiv. Vi anser att den beslutade rovdjurspolitiken fortsatt ska ligga fast i enlighet med riksdagsbeslutet i En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) vilket säger att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska vara 170–270 individer. Det har riksdagen också tillkännagivit till regeringen. Det är helt avgörande för vargförvaltningens legitimitet att riksdagens beslut om vargstammens storlek efterlevs i praktiken. Gällande vargpopulationen bygger riksdagsbeslutet på Naturvårdsverkets analys och EU:s art- och habitatdirektiv, som styr riktlinjerna för förvaltningen av vargen. Naturvårdsverket redovisade inför riksdagsbeslutet en analys om att minsta livskraftiga vargpopulation i Sverige och Norge är 100 individer. Analysen gjordes utifrån EU-kriterierna för referensvärdet för gynnsam bevarandestatus. År 2013 fattade riksdagen beslut om att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska vara 170–270 individer för att uppnå minsta livskraftiga population. Vi moderater anser att riksdagsbeslutet från 2013 ska ligga till grund för Sveriges förvaltning av vargen. Under rådande omständigheter med en mer förtätande vargpopulation i landet, ska referensvärdet ligga i nedre spannet om 170 individer.

Eftersom vargstammen varierar över landet behöver dock förvaltningen vara lokalt anpassad. Moderaterna vill därför att det tas fram regionala förvaltningsplaner för att reglera antalet vargar på regional nivå.

När rovdjursstammarna rör sig söderut märks en ökad konflikt med tamdjurshållning och det kommer leda till ökat tryck på skyddsjaksbehovet. Ett stort problem idag är att människor som drabbas av rovdjursangrepp mot sina djur inte vågar ansöka om skyddsjakt. Detta på grund av ökad hotbild från grupper i samhället som satt i system att hota och trakassera i rovdjurens namn. Moderaterna menar att människor inte ska känna oro och rädsla för att ansöka om skyddsjakt för att kunna bedriva sin verksamhet. Därför behöver möjligheten till sekretess vid skyddsjaktansökningar utredas.

Svenskt jordbruk och betesdjursproduktion är idag hotat i många bygder. Detta på grund av ett ökat rovdjurstryck. Vid en eventuell skyddsjakt får idag den som utsatts för skadan stå för den ekonomiska biten. Detta är inte rimligt då enskild näringsidkare inte ska behöva betala för skador statens vilt åsamkat tamdjur. Betesdjuren är oerhört viktiga i odlingslandskapet både för livsmedelsproduktionen och för den biologiska mångfalden. Moderaterna menar därför att det bör utredas huruvida staten tar alla kostnader som uppstår vid skyddsjakt.

För att minska koncentrationen där den är som högst men också för att bygga upp acceptansen för den förda rovdjursförvaltningen. Missnöjet är nu stort och risken för en ökad illegal vargjakt är överhängande. Illegal jakt är aldrig acceptabelt, men när människor känner stark misstro mot staten och dess förvaltning är det stor risk att det medlet används. Den framtida förvaltningen behöver bättre harmoniseras med de människor som skall leva och verka i vargområden.

Sverige behöver omgående agera i EU för att på sikt få till stånd en förändring i art- och habitat- och fågeldirektiven. Bilagorna i art- och habitat- och fågeldirektiven styr olika arters skyddsstatus. I praktiken är bilagorna statiska och arternas skyddsstatus har inte ändrats sedan direktiven trädde i kraft i början på 90-talet respektive slutet på 70-talet. Till att börja med behövs ökad flexibilitet i genomförandet av direktiven, i linje med Europaparlamentets resolution från 2017. Vargens skyddsstatus behöver ändras från strikt skyddad för att förvaltningen av vargen i Sverige ska bli mer ändamålsenlig. På sikt måste Sverige verka för att direktiven revideras i syfte att göra dem ändamålsenliga.

Svensk varg ingår de i den så kallade skandinaviska populationen, det vill säga varg som lever i Sverige och Norge. För denna population har det upprättats en fullständig genkarta. Forskning från Skandulv och det svensk-norska projektet Grensevilt har visat att det finns ett stort behov av att öka samarbetet. Vidare har både Sverige och Norge undertecknat Bernkonventionen och därmed åtagit sig att samarbeta kring gränsöverskridande viltfrågor. Under lång tid har Norge därför efterlyst en samförvaltning av den skandinaviska vargstammen i syfte att minska dess storlek. Med tanke på att djuren inte känner av nationsgränser anser Moderaterna att det vore rimligt att förvaltningen av den skandinaviska populationen också skulle vara gemensam mellan länderna.

Århuskonventionen

Beslut om svensk jakt ska fattas i Sverige. Vi vill att licensjakt efter varg ska tillåtas under förutsättning att vi kan garantera en livskraftig vargstam med god genetisk status, vilket omfattande forskning visar att den i dagsläget har.

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att en enskild har rätt till rättslig prövning av en förvaltningsmyndighets beslut om den enskilde är berörd och beslutet har gått honom eller henne emot. Sverige är sedan år 2005 part i Århuskonventionen, konventionen om rätten till information från offentliga myndigheter, rätten att delta i beslutsprocesser och rätten till rättslig prövning i miljöfrågor.

Vi står bakom Århuskonventionen. Samtidigt ser vi en risk att demokratiskt fattade beslut gällande till exempel licensjakt och skyddsjakt efter varg kan komma att fördröjas på grund av rättsliga prövningar och den talerätt som Århuskonventionen innebär.

Det är viktigt att överklagningsinstrumenten används ansvarsfullt så att värdet av dem inte urholkas över tid. Dock förekommer det vissa problem med överklaganden som fördröjer skyddsjaktbeslut, eftersom det ligger i skyddsjaktens natur att den bör bedrivas omgående.

Skyddsjakt

Decentraliseringen av viltförvaltningen är viktig, genom att den flyttar viktiga beslut om jakt, viltvård och rovdjursförvaltning närmare de som berörs samtidigt som ett skyndsamt agerande möjliggörs. Samtidigt finns brister i länsstyrelsernas beslutanderätt för skyddsjakt. Länsstyrelserna har beslutanderätt för skyddsjakt och bestämmer också om de bör verkställa eller betala för skyddsjakten. Enligt rådande lagstiftning har länsstyrelserna möjlighet att avstå från ersättning och genomförande av skyddsjakt. Det kan vara problematiskt då exempelvis en varg vandrar över länsgränser och länsstyrelserna fattar olika beslut beträffande ersättning för skyddsjakt på samma varg. I sådana fall riskerar avgörandet om huruvida ersättning för skyddsjakten ska utgå till jägaren att bero på geografisk plats och inte ursprungligt beslut. Detta system kan upplevas som godtyckligt och orättvist för den jägare som skjuter en varg under pågående skyddsjakt på ”fel” sida av länsgränsen. Att mista tamdjur är en stor påfrestning för lantbrukaren och att därefter gå miste om ersättning för avsatt tid och utestående kostnader, beroende på länsstyrelsernas olika beslut, gör skadan än värre.

Därför vore en översyn av reglerna för ersättning vid skydds jakt önskvärd i syfte att skapa ett rättvist system. Förslagsvis bör ett beslut om skydds jakt och ersättning som fattats av en länsstyrelse med automatik gälla även i angränsande län. Syftet med decentraliseringsprocessen i Alliansens rovdjursproposition var att beslut ska fattas närmare de människor som berörs. Dock är det viktigt att besluten bygger på likvärdiga grunder över hela landet.

Det måste också bli enklare att beviljas skydds jakt på rovdjur samt att det ska kunna beviljas snabbt och effektivt när tamdjur hotas. Skydds jakten försvåras genom att länsstyrelserna gör olika bedömningar med hänvisning till Viltskadecenters kriterier. Dessa har dock inte uppdaterats sedan 2006. Det är alltså en 14 år gammal rapport från Viltskadecenter som används idag när länsstyrelser bedömer ansökningar om skydds jakt på varg. Riktlinjerna är gamla och behöver ses över. Dessutom måste beslutande myndighet ta långt större hänsyn till socioekonomiska effekter och möjlighet till tamdjurshållning.

Skärp straffen för hot och våld riktat mot eftersöksjägare och jägare som bedriver skydds jakt

Det behövs en översyn av lagstiftningen om brott mot lantbrukare, jägare och djurproducerande verksamheter som utförs av våldsbejakande extremister. Brotten skapar stor otrygghet hos dem som utsätts och orsakar ekonomisk skada både för enskilda och för näringslivet. Det handlar om allt från skadegörelse, ofredande och olaga intrång till hot och misshandel, där det bakomliggande motivet utgörs av en våldsbejakande extremistisk djurrättsaktivism.

Företagare och personer som är verksamma i de gröna näringarna måste kunna bedriva sin verksamhet utan att utsättas för brott. Utöver oron och skadorna som brotten för med sig har de en negativ inverkan på återväxt och rekrytering inom dessa näringar.

Tidigare drabbades främst pälsdjursuppfödare, forskningsanläggningar och slakterier, men problematiken har växt under senare år. I dag riktar sig hotbilden betydligt bredare och omfattar i princip alla former av djurproducerande verksamheter, så som jägare, ridskolor och eftersöksjägare, som utför ett uppdrag på polisens begäran och i samhällets intresse.

Ersättningsnivåerna för rovdjursangrepp

När tamboskapsägare får sina djur rivna eller dödade av rovdjur är det i sig en fruktansvärd händelse. Därför är en fungerande och effektiv skydds jakt på enskilda rovdjur nödvändig, liksom licensjakt som syftar till att minska rovdjurstrycket i de områden där det är som störst. Vi anser inte att det är rimligt att tamboskapsägaren ska lida ekonomisk skada på grund av rovdjursangrepp som man inte har möjlighet att värja sig emot. Ersättningsnivåerna för de tamboskapsägare som drabbas av rovdjursangrepp måste ligga i nivå med de faktiska kostnaderna. Skäliga ersättningsnivåer är ett viktigt verktyg för att nå ökad acceptans för rovdjurens närvaro. Genom att ge länsstyrelserna i uppdrag att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp kan sådana ytterligare

stävjas i områden med växande rovdjursstammar. Vi anser att den möjligheten bör övervägas.

Förstärka viltförvaltningsdelegationerna

Alliansregeringen beslutade att införa viltförvaltningsdelegationer i varje län, som ett led i att flytta beslut närmare dem som berörs och för att möta de ökande utmaningarna när det gäller viltförvaltning. Olika delar av landet har olika sammansättning av viltstammarna. I en del län utgör ökande viltstammar den största utmaningen, medan andra känner av ökade rovdjursstammar och deras effekter på samhälle, tamboskap och klövvilt.

Genom inrättandet av viltförvaltningsdelegationer har en del beslutsmakt flyttats över till detta organ, i vilket representanter från de politiska partierna, myndigheter och intresseorganisationer sitter. Viltförvaltningsdelegationerna har beslutanderätt i övergripande frågor om viltförvaltningen. Dock är det inte tydligt definierat vad dessa övergripande frågor innebär.

Riksdagen tillkännagav i april 2015 för regeringen att viltförvaltningsdelegationerna ska stärkas (2014/15: MJU12): ”[att det bör] göras en översyn av huruvida det är möjligt att förtydliga viltförvaltningsdelegationernas mandat och beslutanderätt samt om möjligt förstärka deras befogenheter som ett steg i arbetet med decentralisering och delegering av beslut”. I skrivelse 75 har regeringen hänvisat till att en genomlysning av viltförvaltningsdelegationerna görs, men insynen i det arbetet har varit mycket begränsad.

Vid regeringens sammanträde den 23 februari 2017 beslutades om förändring av förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer. Beslutet innebär att viltförvaltningsdelegationernas sammansättning förändras, så att det så kallade miljö- och naturvårdsintresset får ett ökat mandat i viltförvaltningsdelegationernas beslut samt ytterligare ett mandat bereds åt naturturismen. Det ökade inflytandet för miljö- och naturvårdsintresset orsakar en skev proportionalitet gentemot äganderätten samt jakt- och viltvårdsintresset, som fortsatt bara har en representant i viltförvaltningsdelegationerna. Det är i grunden orimligt med tanke på att jakt- och viltvårdsintresset är den grupp som lever närmast viltet och också ansvarar för att förvalta det.

Syftet med att inrätta viltförvaltningsdelegationerna var att stärka den lokala förankringen i beslut om jakt och viltvård bland de människor som berörs av framför allt rovviltet. Genom regeringens agerande kommer viltförvaltningsdelegationernas mandat och beslutanderätt att bli mindre tydligt och steg mot ökad centralisering tas, i direkt strid med riksdagens tillkännagivande. Viltförvaltningsdelegationerna blir genom regeringens agerande mer av diskussionsklubbar, i vilka samsyn och pragmatiska lösningar för beslut om viltförvaltning knappast kommer att kunna fattas. Förändringar med följande inriktning bör därför genomföras av regeringen:

Viltförvaltningsdelegationerna måste kunna fatta beslut och inte bara fungera som rådgivande instans åt landshövdingen. De måste ha både befogenhet och förmåga att fatta riktiga beslut om skydds- och licensjakt, i syfte att både värna viltstammarnas gynnsamma bevarandestatus och ta hänsyn till socioekonomiska aspekter. För det krävs en återgång till den tidigare, mer balanserade sammansättningen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Växande viltstammar

De svenska viltstammarna har under de senaste åren växt kraftfullt och det har aldrig funnits så mycket vilt i Sverige som idag. Detta gäller inte bara vildsvin utan även kronvilt och annat klövvilt såsom älg. Detta är förstås positivt, men samtidigt för det med sig ett antal nedsidor. Det har nog undgått få vilka skador de växande vildsvinstammarna orsakar, men även älg och kronvilt kan medföra omfattande skador, särskilt på skogsmark och nya plantor, för mycket stora värden. Det är viktigt att vi hittar en balans och att viltförvaltningsdelegationerna tar detta i beaktande i sitt arbete.

För jordbruket är idag betande fåglar ett stort problem som orsakar skador till stora värden. Problemet ökar fort och därför behöver det bli enklare att få skydds jakt på icke jaktbara arter som exempelvis trana och svan. De resurspersoner som finns hos länsstyrelserna för att skrämma fåglar räcker inte till. Därför behöver processen med att få till skydds jakt bli enklare och snabbare. Stammarna av vissa betande fåglar börjar bli så stora att de hotar den biologiska mångfalden.

Det är också viktigt att jordbruksarrendatorer och jakträttsinnehavare använder de möjligheter som finns i befintlig lagstiftning för att inte begränsa möjligheten för jordbruksarrendatorerna att bedriva skydds jakt bland grödor.

Utfodring av vilt

Regeringen presenterade under 2016 en proposition om vildsvin och viltskador. Denna avvisades dock av riksdagen då förslaget var obalanserat och innehöll brister. Alliansen fick även igenom ett tillkännagivande där regeringen fick i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett reformerat förslag som bättre balanserade de olika intressena.

Under 2021 presenterade regeringen en proposition med förslag som gör det möjligt att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt, om det bedöms att detta skulle förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom.

Moderaterna delar ambitionen att komma tillrätta med de problem som viltet orsakar i form av skador på egendom och i trafiken. För att åstadkomma detta krävs väl utformade lagar, tillsyn av att dessa följs samt samverkan mellan jägare och markägare. Vi anser dock att förslagen som regeringen presenterade i propositionen inte adresserar problemet effektivt. De bygger på otillräcklig kunskap om utfodringens effekter, är inte i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande samt riskerar att leda till otydlighet om hur lagen ska tillämpas. Vi yrkade därför avslag på propositionen.

Det finns idag redan lagstiftning, foderlagstiftningen, som är tillämplig och som till exempel begränsar storskalig utfodring av vilt. Dock uppger länsstyrelserna att de inte fått instruktioner i regleringsbrevet för att bedriva tillsyn vid utfodring av vilt.

Moderaterna anser därför att de avarter av utfodring av vilt som förekommer, och som omfattas av den befintliga lagstiftningen, bör adresseras genom att den lagstiftningen tillämpas. Regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att bedriva tillsyn i detta syfte.

Förenkla jägarnas möjligheter att sälja sitt kött

I Sverige har vildsvinsstammen vuxit explosionsartat de senaste 20 åren, vilket orsakar problem för många lantbrukare som får sina jordbruksgrödor förstörda när vildsvinen bökter efter föda. I Sverige beräknas vi ha mellan 200 000 och 300 000 vildsvin.

Förmodligen kommer stammen att fortsätta öka och sprida sig, och vi är bara i början av vildsvinens utbredning. Vildsvinens höga förökningstakt medför att en lokal population kan fördubblas årligen under gynnsamma förhållanden. Tack vare vildsvinens förökningstakt finns det stora möjligheter att öka avskjutningen av djuren och få ut mer kött på marknaden, men då måste det löna sig att fälla vildsvinet och sedan sälja köttet.

Om köttet är för egen konsumtion kan jägaren själv ta ett trikinprov och skicka in till ett godkänt laboratorium. Om köttet ska säljas vidare måste en vilthanteringsanläggning, det vill säga slakterier för vilt som är godkända av Livsmedelsverket, hantera köttet och det måste besiktigas av legitimerade veterinärer, anställda av Livsmedelsverket. Detta för att säkerställa att vildsvinskött som kommer ut på marknaden är fritt från trikiner.

I grunden är en säker livsmedelshantering viktig; människor måste känna sig trygga med maten de äter. Problemet är att avsättningsmöjligheterna för vildsvinsköttet är begränsade med nuvarande krav på att köttet måste gå via vilthanteringsanläggning, eftersom många har långt till närmsta anläggning och eftersom priset som anläggningarna betalar kan upplevas som för lågt för att skapa incitament för jakt.

Regeringen gav nyligen fyra myndigheter i uppdrag att ta fram förslag till ny lagstiftning gällande vildsvinskött, utveckla ett register för jägare som vill sälja kött själva och utreda förutsättningarna för att skapa ett samlat digitalt system för spårbarhet. Förslaget ska även möjliggöra för jägare att överlämna små mängder vildsvinskött direkt till konsument och små mängder vildsvin med päls till lokala detaljhandelsanläggningar. Detta är frågor som Moderaterna drivit länge och är positiva till att de nu ser ut att bli verklighet.

Moderaterna välkomnar även att jägare bereds möjlighet att sälja vildsvinskött direkt till konsument. Men Moderaterna vill inte se några begränsningar i hur många vildsvin som får säljas av varje jägare, i enlighet med tysk modell.

Ökad kapacitet för slakt av vilt och ökad efterfrågan på viltkött

Genom att öka efterfrågan på viltkött kan vi stimulera till mer jakt. Viltkött är klimatsmart och vi vill därför verka för att öka efterfrågan på och kunskapen om viltkött i de offentliga köken. Inom vård, skola och omsorg serveras varje dag omkring 4,5 miljoner måltider. Om kommuner och regioner upphandlade mer viltkött, särskilt vildsvinskött, skulle efterfrågan öka, vilket i sin tur skulle betyda att jägaren kan få bättre betalt för köttet och att intresset för vildsvinsjakt sannolikt ökar. Vi ser gärna att fler kommuner och regioner upphandlar viltkött till de offentliga köken.

För att det ska vara möjligt att på ett bra sätt få ut mer viltkött till konsumentledet behövs en högre kapacitet för bland annat trikinestning och slakt. I arbetet med att öka konsumtionen av viltkött är det angeläget att se över hur hanteringen av viltavfall kan förbättras. Tidigare var det tillåtet för vilthanteringsanläggningarna att gräva ner slaktavfallet från vilt eftersom slaktavfall från vilt anses ha en låg risk för sjukdomar.

Det har dock skett en lagändring som tvingar vilthanteringsanläggningarna att föra slaktavfallet till destruktion. Det innebär en relativt hög kostnad vad gäller både transport och därefter destruktion. Det kan vara särskilt problematiskt för de mindre vilthanteringsanläggningarna där dessa kostnader blir för tunga att bära.

Det är viktigt att vi har vilthanteringsanläggningar i hela landet för att på ett bra sätt kunna få ut mer vilt till konsumentledet. Därför föreslår vi att en väl avvägd gräns införs vad gäller hantering av slaktavfall så att de mindre vilthanteringsanläggningarna kan få ett undantag från lagen och därmed kunna gräva ner slaktavfall. Ett annat alternativ för att minska slaktavfallskostnaderna är att se över lagstiftningen om vad som får rötas till biogas.

Livsmedelsverket har konstaterat att det finns problem med viltkött som är kontaminerat av bly eller andra föroreningar. För att minska risken att kontaminerat kött hamnar hos konsumenten vill Moderaterna att det genomförs ett kunskapslyft för jägare och vilthanteringsanläggningar.

Jessica Rosencrantz (M)

John Widegren (M)

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)